

Vad tycker barnen?

Barns och ungdomars uppfattning om sin trygghet och delaktighet i HVB och LSS-boenden under 2013

Du får gärna citera Inspektionen för vård och omsorgs texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Inspektionen för vård och omsorg har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnr | IVO2014-13

Omslag | Svensk Information

Foto | Justem Johnsson / Scandinav

Förord

Under de senaste fyra åren har alla hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn och unga, samt bostäder för barn enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, inspekterats regelbundet. Sedan juni 2013 ansvarar Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för inspektionerna. Tidigare var det Socialstyrelsen.

Regeringen införde bestämmelser om regelbundna inspektioner 2010 i syfte att stärka skyddet för barnen på HVB och i bostäder med särskild service enligt LSS.

Bestämmelsen om regelbundna inspektioner omfattar ungefär 800 HVB och cirka 200 barnboenden enligt LSS. Nästan 2 000 inspektioner och fler än 3 000 barnsamtal genomförs varje år.

Genom att regelbundet inspektera verksamheterna ska IVO granska att de arbetar enligt gällande rätt och uppfyller kraven på god kvalitet. En viktig del av inspektionerna är samtalen med barnen. Barnen och ungdomarna ges alltid möjlighet att prata med inspektörerna och berätta hur de har det. Som ett komplement till samtalen har alla barn och ungdomar från och med 2013 fått en möjlighet att besvara frågor i en enkät om hur trygga de känner sig i sitt boende och hur delaktiga de tycker att de får vara.

I den här rapporten redovisas resultatet av enkätundersökningen under 2013. För en mer utförlig redogörelse av de iakttagelser tillsynsmyndigheten gjort på HVB och i LSS-boenden hänvisas till rapporten *Vad har vi sett? Resultat från inspektioner 2010-2013 av HVB för barn och unga och bostäder enligt 9 § 8 LSS*. (IVO 2013).

Gunilla Westerdahl, utredare vid avdelningen analys och utveckling, har sammanställt resultatet av enkätundersökningen.

Gunilla Hult Backlund
Generaldirektör

Sammanfattning och slutsatser

Barn som placerats på hem för vård eller boende (HVB) eller får insats i ett LSS-boende ska känna sig trygga och kunna vara med och påverka sin vardag. De flesta barnen och ungdomarna upplever också sitt boende så. Det kommer fram i samtal med barnen och i resultatet av den enkätundersökning som IVO gör.

Alla verksamheter som tar emot barn inspekteras två gånger per år och vid inspektionerna samtalar inspektörerna med de barn som vill och kan. Sedan 2013 kompletteras samtalen med en enkät till barnen. I denna rapport redovisas vad barn och ungdomar på HVB och i bostäder enligt LSS svarat på frågor om hur trygga de är och om de tycker att de är delaktiga.

Det visar sig att barnsamtalen och enkätsvaren ger samma bild av hur barnen uppfattar sitt boende i dessa avseenden. De flesta är trygga såväl med kamraterna som med personalen och de flesta tycker att de får vara med och bestämma och påverka.

Det ser bra ut att en så stor andel svarar positivt på frågorna, men det är allvarligt att det överhuvudtaget finns barn och ungdomar som känner sig otrygga i sitt HVB eller LSS-boende. Samhällets vård ska vara trygg.

Det är viktigt att inspektörerna reflekterar över barnens svar – både i samtalen och i enkäten – och pratar med dem om hur de har det och hur det fungerar där de bor. Om barn och ungdomar känner sig otrygga på ett HVB eller i en bostad enligt 9 § 8 LSS är det en indikator på brister i verksamheten. Att barn ska känna trygghet och tillit till de vuxna i verksamheten är ett självklart kvalitetskrav.

Samma gäller hur barn och ungdomar uppfattar sin delaktighet. Om flera barn och ungdomar är kritiska till sina möjligheter att påverka genom att delta i husmöten, lämna klagomål och synpunkter eller vara delaktiga på annat sätt, är det viktig information att ta med i bedömningen av verksamhetens kvalitet.

Trygghet är en känsla och barnets svar förmedlar hans eller hennes egen upplevelse av sin situation. Delaktighet kan också vara en upplevelse eller känsla, men är också en åsikt eller uppfattning och mer problematiskt att bedöma. Barn och ungdomar kan ha olika förväntningar på i vilken utsträckning de ska ha inflytande över verksamheten och sin vardag. Förutsättningarna att vara med och påverka är bland annat beroende av ålder och mognad, den unges egen problematik, placeringsorsak och vårdform.

Enkätsvaren visar vad barnen och ungdomarna själva anser om sina möjligheter. Tillsammans med det som kommer fram i samtalen visar enkätsvaren hur en verksamhet ser till att barnen och ungdomarna är delaktiga, känner sig trygga och upplever tillit till de vuxna.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning och slutsatser	4
Ett förstärkt barnrättsperspektiv	6
Inspektionerna.....	7
Barnsamtalen	7
Barntelefonen.....	8
Informationsbroschyrerna	8
Enkäten är ett komplement till barnsamtalen	9
Enkäten ger systematisk kunskap om vad barnen tycker	9
Fler pojkar har besvarat enkäten	9
Barnen och ungdomarna vill svara på frågorna	9
Resultat HVB	11
De flesta känner sig trygga	11
Uppfattningen om delaktighet varierar	13
Även i HVB för barn och familj är de flesta barnen trygga	14
Resultat LSS-boenden	15
De flesta ungdomarna känner sig trygga och delaktiga	15
Bilaga 1	16

Ett förstärkt barnrättsperspektiv

Barn som är placerade i samhällets vård är särskilt utsatta och hem för vård eller boende (HVB) är en miljö som på olika sätt innebär risker för barnen. Det är därför viktigt att samhället försäkras om att de verksamheter som tar emot barnen och ungdomarna har förutsättningar att ge dem en trygg och säker vård.

Bestämmelserna som infördes 2010 i socialtjänstförordningen (2001:937), SoF, och förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade hade som syfte att förstärka tillsynen av verksamheter som tar emot barn och unga och att tydliggöra ett barnrättsperspektiv¹. I detta ingår att beakta barns rätt att komma till tals. Kraven på IVO enligt SoF och LSS-förordningen innebär:

- ⊗ Regelbundna **inspektioner** av HVB och bostäder enligt 9 § 8 LSS. Minst två inspektioner per år, varav minst en oanmäld, i alla verksamheter.
- ⊗ Barn erbjuds **samtal** vid alla inspektioner. Barnen har rätt till samtal i enrum med inspektören.
- ⊗ **Information** till barn och ungdomar om deras rättigheter. Rättighetsbroschyrer kan laddas ner eller beställas på ivo.se. De förmedlas till placerade barn via kommunerna och inspektörerna.
- ⊗ Möjlighet för barn och ungdomar att vända sig till tillsynsmyndigheten för att lämna kritik och ställa frågor. Den s.k. barntelefonen är ett kostnadsfritt **direktnummer** 020 - 120 06 06 där en inspektör svarar dagtid. Det finns också möjlighet att skicka e-post.

Tillsynsmyndigheten genomför fler än 3 800 samtal per år. Det som framkommer i samtalen sammanfattas i tillsynsbesluten som riktas till huvudmännen. Resultaten sammanställs också på aggregerad nivå. Barnens synpunkter och erfarenheter har redovisats i Socialstyrelsens tillsynsrapporter² samt i IVO:s rapport *Vad har vi sett?* om resultatet från inspektionerna 2010-2013³.

Sedan 2013 kompletteras samtalen med en enkät där barn och ungdomar besvarar frågor om hur trygga de är på sitt HVB eller i sitt LSS-boende och om de tycker att de får vara delaktiga. IVO kan därigenom följa över tid hur barn och ungdomar på HVB och i bostad med särskild service uppfattar sin vård eller sin LSS-insats i dessa avseenden.

I denna rapport redovisas barnens och ungdomarnas svar i enkätundersökningen.

¹ Prop. 2008/09:160. Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten.

² Socialstyrelsen. Tillsynsrapport 2012 respektive 2013.

³ IVO 2013. Vad har vi sett? Resultat från inspektioner 2010-2013 av HVB för barn och unga och bostäder enligt 9 § 8 LSS.

Inspektionerna

Alla verksamheter inspekteras regelbundet. IVO gör både anmälda och oanmälda inspektioner. Tillsynen omfattade 2013 totalt 784 HVB för barn och unga och 25 särskilda ungdomshem som har Statens institutionsstyrelse (SiS) som huvudman. I tillsynen ingår också 200 bostäder med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS. Totalt genomfördes 2013 nästan 2 000 inspektioner.

Antalet verksamheter som omfattas av tillsynen har ökat. Det är framför allt HVB för ensamkommande barn som har blivit fler; de är nu nästan hälften av samtliga HVB. Antalet bostäder enligt 9 § 8 LSS har konstant varit ungefär 200.

Tillsynsmyndigheten gör en nationell sammanräkning av antalet verksamheter den 1 november varje år som ligger till grund för planeringen av inspektionerna nästkommande år.

Tabell 1. Antal verksamheter den 1 november 2013

Bostäder enligt 9 § 8 LSS	209
HVB	784
Särskilda ungdomshem (SiS-institutioner)	25
Totalt antal verksamheter	1018

Barnsamtalen

Under 2013 hade tillsynsmyndigheten ca 3 800 samtal med barn och ungdomar. Det är fler pojkar än flickor eftersom fler pojkar är inskrivna vid HVB. Många av dem är ensamkommande barn. Det är också en större andel pojkar som är föremål för insatser enligt 9 § 8 LSS.

Två tredjedelar av barnsamtalen har genomförts vid anmälda inspektioner. Då har barnen varit hemma i större utsträckning än vid de oanmälda och personalen har haft möjlighet att motivera och förbereda dem inför tillsynsbesöket.

Tabell 2. Antal samtal med barn och unga i samband med inspektionerna 2013

HVB	
flickor	743
pojkar	2545
totalt	3 288
LSS	
flickor	121
pojkar	220
totalt	341
SiS	
flickor	76
pojkar	160
totalt	236
Totalt antal	3 865

Barnen erbjuds alltid enskilda samtal, men om de själva vill kan två eller flera träffa inspektören samtidigt. Samtalen med de ensamkommande ungdomarna sker ofta med hjälp av tolk.

Syftet med samtalen är i första hand att barnen och ungdomarna ska få en möjlighet att prata med tillsynsmyndigheten. Barnen och ungdomarna kan ta upp det som de själva vill prata om och blir lyssnade på. Inspektören är alltid uppmärksam på om barnet på något sätt far illa i verksamheten.

Ett annat syfte är att barnens och ungdomarnas erfarenheter och synpunkter ska bidra till tillsynen. Barnen och ungdomarna ger information om hur verksamheten fungerar, och IVO kan använda den kunskapen i bedömningen av verksamhetens kvalitet.

Barntelefonen

Barn och ungdomar i familjehem, på HVB eller i ett LSS-boende kan nå IVO via ett direktnummer. Även dessa samtal hjälper IVO att få en bild av hur placerade barn och ungdomar har det.

Samtalen till direktnumret besvaras av de inspektörer som också har till uppgift att prata med barn vid inspektionerna. Ungdomarna vill ofta veta vad som gäller och vilka rättigheter de har och de vill ha hjälp att komma i kontakt med socialtjänsten. Ibland vill de klaga på personalen.

Samtalen kommer i ungefär samma omfattning från SiS-institutionerna som från övriga HVB. Eftersom det är färre ungdomar placerade där innebär det att de ringer oftare. Ungdomar på SiS-institutioner ställer ofta konkreta frågor om vilka bestämmelser som gäller, vad personal får göra och inte. De känner ofta till sina rättigheter. Ibland klagar de på personalens förhållningssätt – bland annat hur de särskilda befogenheterna används. Barn i LSS-boenden ringer sällan till barntelefonen.

Om samtalet visar att det finns missförhållanden på något HVB tas detta upp vid en inspektion av den aktuella verksamheten. Om samtalet tyder på att en ungdom på något sätt har en utsatt situation tar IVO genast kontakt med föreståndaren på HVB eller socialtjänsten.

Informationsbroschyrerna

Information om direktnumret finns bland annat i de informationsbroschyrer om placerade barns och ungas rättigheter som IVO utarbetat. Broschyrerna riktar sig till barn och unga på institution, i familjehem respektive boenden enligt 9 § 8 LSS.

Informationen är tillgänglig på IVO:s webbplats och finns översatt till ett tiotal olika språk. De förmedlas till barnen och ungdomarna framförallt genom socialtjänsten, men också av IVO:s inspektörer.

Inför inspektionerna lämnas alltid skriftlig information till barnen och ungdomarna. I ett informationsblad, som också det finns översatt till flera språk, får de bland annat veta att IVO kommer till deras boende, syftet med inspektionen och att de har möjlighet att tala med inspektörerna i enrum.

Enkäten är ett komplement till barnsamtalen

Enkäten ger systematisk kunskap om vad barnen tycker

Syftet med enkäten är att få en uppfattning om hur barn och ungdomar på HVB och i LSS-boenden upplever trygghet och delaktighet och att följa detta över tid. Tillsammans med det som sägs i barnsamtalen ger enkätsvaren information om hur barn och ungdomar uppfattar sin situation.

De barnsamtal som genomförs i samband med inspektionerna är många och är inte alltid så strukturerade. Samtalen måste alltid, oavsett vilken information som efterfrågas i tillsynen, utgå från det enskilda barnet och ge utrymme för vad han eller hon vill prata om. Det är därför svårt att på ett systematiskt sätt sammanfatta vad som kommit fram.

Det barnen säger i samtalen redovisas i sammandrag i besluten som riktas till huvudmannen. Inspektörerna registrerar resultatet från varje enskild inspektion och redogör då kortfattat för barnens synpunkter. Dessa korta redovisningar ger en bild av vad barnen tycker, hur de trivs och vad de är kritiska mot, men det är svårt att systematiskt sammanställa barnens synpunkter från detta underlag. För att kunna sammanställa vad barn och ungdomar anser om sitt boende på ett mer systematiskt sätt utarbetades 2012 en enkät som är anpassad för barn (se bilaga 1).

Fler pojkar har besvarat enkäten

Totalt har 1 916 barn och ungdomar i åldern 13–20 år besvarat enkäten. Det är fler pojkar än flickor. I gruppen ensamkommande barn kommer cirka 90 procent av svaren från pojkar. Förklaringen är att det är fler pojkar än flickor som bor på HVB och i LSS-boenden.

De flesta har vistats på HVB eller särskilda ungdomshem (SiS) mellan en månad och ett år. Ungdomarna på SiS-institutionerna är vanligtvis äldre än 16 år och placerade med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), dvs. med tvång. På övriga HVB är de flesta placerade frivilligt med stöd av socialtjänstlagen (2001:453). Ungefär hälften av ungdomarna är ensamkommande flykting-barn.

Barnen och ungdomarna som bor i bostäder enligt 9 § 8 LSS har oftast haft insatsen under en längre tidsperiod.

Barnen och ungdomarna vill svara på frågorna

Enligt inspektörerna fungerar enkäterna bra.⁴ Så gott som alla ungdomar vill fylla i den. Vid inspektionerna genomförs barnsamtalen först och i slutet presenteras enkäten. Barnet får veta hur deras svar kommer till användning, att syftet är att få statistik på nationell nivå.

⁴ Samtal med inspektörer på IVO:s avdelning Öst 2014-04-11.

Ungefär hälften av samtalen med de ensamkommande ungdomarna genomförs med hjälp av tolk och tolken hjälper ofta till med att fylla i enkäten. Om det är tolkning via telefon kan det vara problematiskt eftersom tolken inte ser enkäten. En annan svårighet är att ordet ”trygg” kan vara svårtolkat, även för svenskspråkiga barn kan ordet ha olika betydelser och laddningar.

Också i LSS-boendena avslutas samtalen med barnen med en presentaton av enkäten och de får frågan om de vill fylla i den. De flesta vill, men det händer att barn säger nej. Ibland för att de redan har fyllt i enkäten en eller flera gånger vid inspektörernas återkommande besök.

Det händer att barn inte alls vill vara med om ett samtal, men att de kan tänka sig att svara på enkäten. När det är svårt att få ett möte med barnet kan enkäten vara ett alternativt sätt för att få veta något om vad barnet tycker.

Tabell 3. Antal ungdomar som besvarat enkäten 2013

	Antal svarande	Varav pojkar	Varav flickor
SiS	180	112	68
HVB behandling	695	378	313
HVB ensamk. barn	831	747	79
HVB barn o familj	48	25	23
LSS 9 § 8	162	96	64
Totalt	1916	1381	552

Resultat HVB

De flesta barn och ungdomar på HVB känner sig trygga och delaktiga men det finns också de som upplever otrygghet och som inte tycker att de får vara med och påverka.

Ungefär hälften av HVB-verksamheterna tar emot barn och ungdomar för behandling och hälften är boenden för ensamkommande barn. De ensamkommande ungdomarna är inte placerade för att få behandling, utan för att få omvårdnad och stöd. De är oftast äldre jämfört med övriga placerade barn och det är en större andel pojkar i dessa verksamheter.

Enkätsvaren visar att barn och ungdomar upplever sig vara i stort sett lika trygga oavsett vårdform men att det skiljer sig mer när det gäller uppfattningen om delaktighet. Det är färre ungdomar på SiS särskilda ungdomshem som tycker att de är delaktiga. Tryggast är ungdomar på HVB för behandling. Något mindre trygga är de ensamkommande ungdomarna.

Resultatet avseende HVB för barn och familj redovisas för sig. Det är ett litet antal barn som besvarat enkäten, de är yngre och de är inte placerade under samma förutsättningar som barn och ungdomar på andra HVB. För det mesta är de placerade tillsammans med en förälder. Det visar sig att de barnen överlag lämnat mer positiva svar om såväl trygghet som delaktighet.

De flesta känner sig trygga

I samtalen med inspektörerna säger de flesta barn och ungdomar att boendet är tryggt, att de får stöd och att de litar på de vuxna. De som inte upplever trygghet berättar om bråk i ungdomsgruppen och om personal som inte kan hantera situationen när det blir bråkigt eller oroligt på annat sätt.

Enkätsvaren förmedlar samma bild. De flesta ungdomarna, oavsett vårdform, känner sig mycket eller ganska trygga. De ensamkommande barnen känner sig otrygga något oftare jämfört med barnen på HVB för behandling. Så är det både i förhållande till de andra ungdomarna och till personalen. Detta framgår av diagrammen nedan.

Diagram 1. Hur trygg känner du dig här tillsammans med övriga ungdomar?

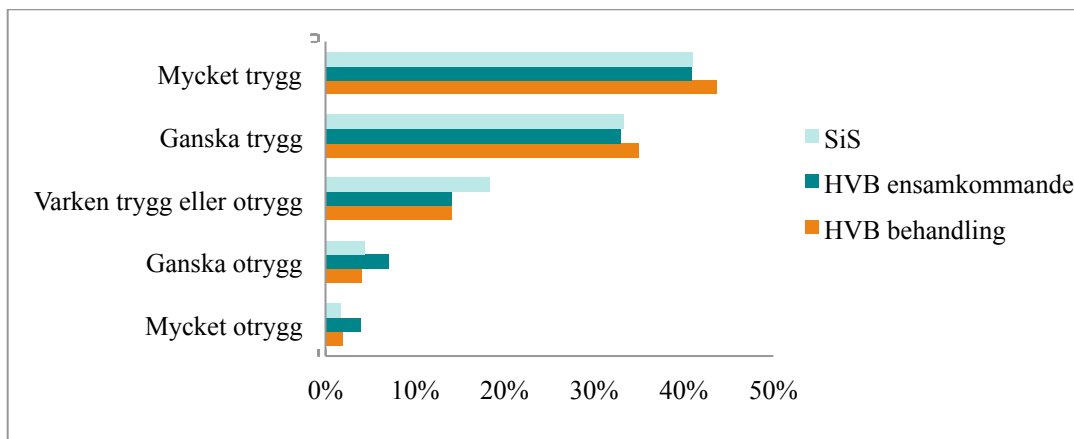
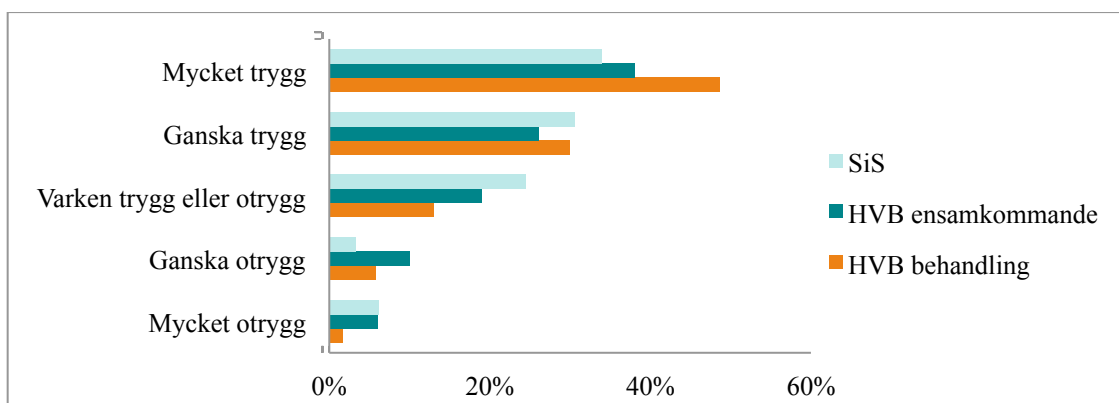

Diagram 2. Hur trygg känner du dig här med personalen?

Uppfattningen om delaktighet varierar

Under senare år har tillsynen av HVB vid flera tillfällen varit inriktade mot barnens delaktighet och barn och ungdomar har i samtalen fått frågor om hur de får vara med och bestämma och framföra sina synpunkter. Bland annat hade inspektionerna under 2013 fokus på hur verksamheterna hanterar klagomål och synpunkter från barnen.⁵

I samtalen med barnen och ungdomarna, både på HVB och på SiS-institutionerna, framgick att de flesta vet vart de ska vända sig om de är missnöjda och har klagomål eller synpunkter på verksamheten. Många säger att de skulle vända sig till föreståndaren. Andra berättar att det finns en blankett att fylla i. Det är också vanligt att verksamheten har ”husmöten” eller ”elevråd” och ungdomar säger att personalen frågar vad de vill ta upp på nästa möte.

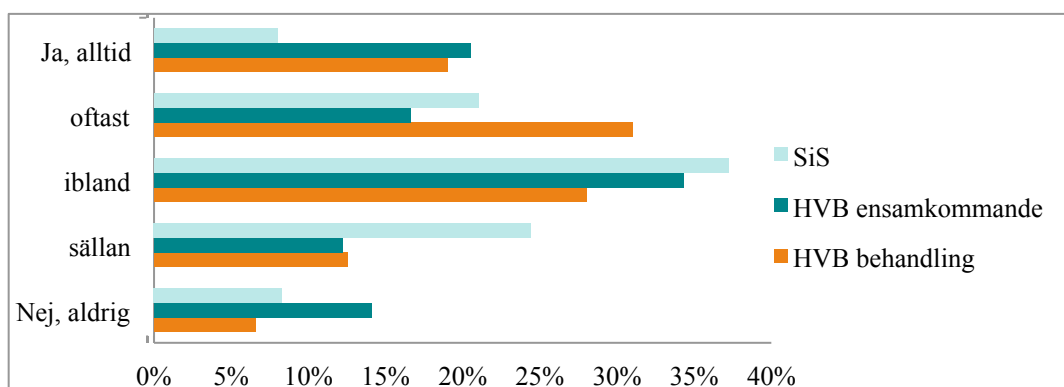
Husmöten har blivit vanligare och är viktiga för ungdomarna⁶. Ibland bjuder verksamheten in tolk, eller tolkar, för att ge ungdomarna bättre förutsättningar att komma till tals. Det som ungdomarna ofta kan påverka är maten, aktiviteterna och vardagsrutiner runt städning och liknande.

Även om flertalet barn och ungdomar är positiva och berättar i samtalen att de är trygga, känner sig delaktiga och att personalen lyssnar så finns det verksamheter där det är sämre i dessa avseenden. Då handlar det ofta, enligt ungdomarna, om personal som har en ”dålig attityd”, att de vuxna inte lyssnar eller tillämpar regler olika. Det finns ungdomar som anser att personalen inte bryr sig om vad de tar upp på husmöten och att ”inget händer”.

Ungdomarna har besvarat frågan om delaktighet även i enkäten. Mer än hälften på HVB för behandling svarar att de oftast eller alltid får vara delaktiga och bestämma (52 procent). Men var femte ungdom (20 procent) tycker inte att det är så.

På HVB för ensamkommande barn svarar färre, drygt en tredjedel (38 procent) att de alltid eller oftast är delaktiga. Men av de som är positiva har var femte ungdom (21 procent) svarat att de alltid får vara med och bestämma. En fjärdedel (25 procent) tycker att de är delaktiga aldrig eller nästan aldrig. Där är det fler som svarat ”aldrig”.

Diagram 3. Tycker du att du får vara delaktig här, dvs. vara med och påverka och bestämma?

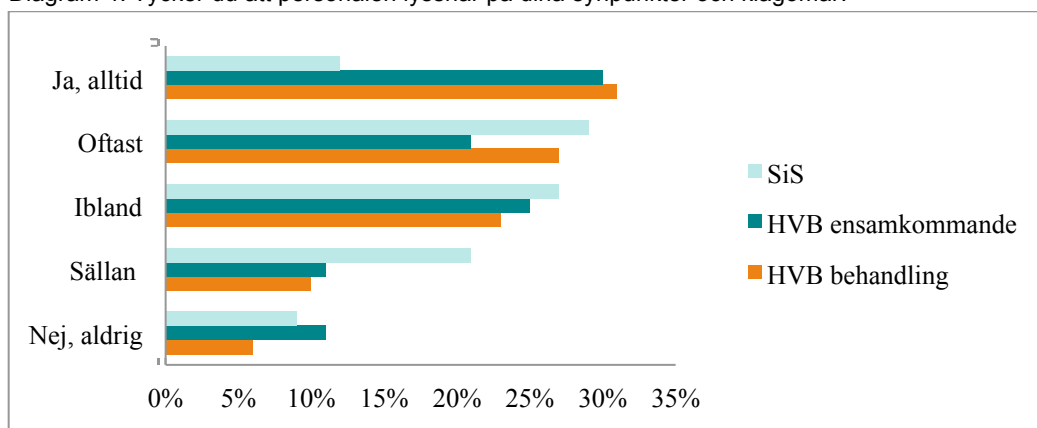

⁵ IVO 2014. Hur hanteras klagomål och synpunkter?

⁶ Samtal med inspektörer IVO:s avdelning Öst 2014-04-11.

Ungdomar på de särskilda ungdomshemmen är minst nöjda med sin delaktighet. Där tycker knappt en tredjedel att de är delaktiga alltid eller nästan alltid (29 procent). Och det är fler som svarar ”sällan” eller ”aldrig” (32 procent). Att de svarar så är inte förvånande eftersom SiS har möjlighet att använda olika begränsningsåtgärder – de särskilda befogenheterna som regleras i LVU. Merparten av ungdomarna på SiS är placerade med stöd av LVU och är oftast äldre än ungdomar på övriga HVB. De kan ha större förväntningar på inflytande än yngre ungdomar samtidigt som de kan vistas på en låst avdelning eller utsatta för andra begränsningar. Det är också fler ungdomar på de särskilda ungdomshemmen som tycker att personalen inte lyssnar (30 procent) än på HVB för behandling (16 procent) och HVB för ensamkommande barn (22 procent).

Diagram 4. Tycker du att personalen lyssnar på dina synpunkter och klagomål?

Ungefär hälften av ungdomarna på HVB för ensamkommande och på HVB för behandling tycker att personalen alltid eller oftast lyssnar på deras synpunkter och klagomål. På SiS-institutionerna svarar mindre än hälften (41 procent) så positivt. En tredjedel tycker att personalen sällan eller aldrig lyssnar på dem.

Även i HVB för barn och familj är de flesta barnen trygga

Ett 40-tal HVB-verksamheter tar emot barn tillsammans med deras föräldrar. De arbetar med föräldrastöd och familjebehandling, ofta även utredningar. Barnen är vanligen i förskoleåldern. Bestämmelserna för HVB gäller även för HVB för barn och familj, och inspektionerna har haft samma utgångspunkter. Samtal med barnen har skett också där, men i liten omfattning. HVB för barn och familj utgör en liten del av de inspekterade verksamheterna (6 procent) och det är endast 48 barn som besvarat enkäten.

Det är ungefär lika många pojkar som flickor som svarat på frågorna. Hälften är i åldern upp till 12 år och hälften är 13 år eller äldre. Ungefär tre fjärdedelar av dem har vistats i verksamheten ett år eller kortare tid.

De flesta (cirka 80 procent) har svarat att de är trygga både med andra barn och med de vuxna i boendet. Men några (4 procent) av barnen har svarat att de känner sig mycket eller ganska otrygga.

När det gäller delaktighet svarar hälften av dem att de får vara med och påverka och bestämma och att personalen lyssnar på synpunkter och klagomål.

Resultat LSS-boenden

Bostad med särskilt stöd för barn och ungdomar är en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. En del barn som har insats i form av bostad med särskild service enligt 9 § 8 LSS bor en stor del av sin uppväxt där. Andra har insatsen för att de går i skola utanför hemorten, till exempel särskolegymnasier. Det är en större andel barn som bor i sådana internatliknande verksamheter som har besvarat enkäten. Totalt har 162 barn eller ungdomar i LSS-boenden svarat. Det är fler pojkar (cirka 60 procent) än flickor.

Nästan alla barnen är mellan 13 och 18 år. De flesta har haft insatsen och bott i verksamheten längre tid än ett år (70 procent).

De flesta ungdomarna känner sig trygga och delaktiga

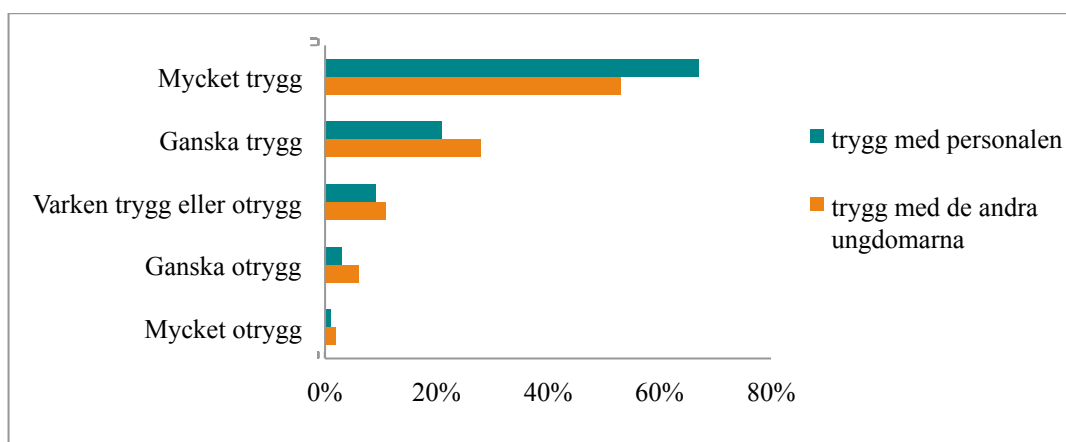
I samtalen med inspektörerna säger de flesta barnen att de känner sig trygga, att de får vara med och bestämma och att de kan framföra sina synpunkter. De berättar att de får stöd och att personalen är snäll. Den bilden stärks av enkätsvaren.

De flesta (81 procent) svarade att de känner sig trygga med de andra barnen i boendet. Men det finns också barn som är ganska eller mycket otrygga tillsammans med de andra (8 procent). Det är få barn (3 procent) som svarat att de känner sig otrygga med personalen. Merparten (88 procent) är ganska eller mycket trygga tillsammans med de vuxna i boendet.

När det gäller delaktighet svarar ungefär en fjärdedel av barnen (24 procent) att de får vara delaktiga ibland. De som tycker att de aldrig eller sällan får vara med och påverka och bestämma är få (8 procent). Fler än hälften (68 procent) svarar att de oftast eller alltid får vara med.

Lika många tycker att personalen lyssnar på synpunkter och klagomål (68 procent) och en mindre del av barnen (11 procent) tycker att personalen lyssnar sällan eller aldrig.

Diagram 5. Barns och ungdomars upplevelse av trygghet med kamraterna respektive personalen

Bilaga 1

ENKÄT till barn och ungdomar i tillsynen 2013

Datum..... **Region**.....

Enkät nr..... **Verksamhetens namn**.....

Verksamhetstyp:

- HVB - Barn och unga
- HVB - Ensamkommande
- HVB - Barn och familj
- LSS 9 § 8
- SiS

Kön

- Pojke
- Flicka

Ålder

- 0-12 år
- 13-20 år

Vistelsetid i verksamheten

- 0-1 månad
- 1-12 månader
- 12 månader och uppåt

Frågor

Ringa in ditt svar.

1. Hur trygg känner du dig här tillsammans med övriga barn/ungdomar?

Mycket otrygg

Ganska otrygg

Varken trygg
eller otrygg

Ganska trygg

Mycket trygg

2. Hur trygg känner du dig här med personalen?

Mycket otrygg

Ganska otrygg

Varken trygg
eller otrygg

Ganska trygg

Mycket trygg

3. Tycker du att du får vara delaktig här, det vill säga vara med och påverka och bestämma?

Nej,
aldrig

1

Sällan

2

Ibland

3

Oftast

4

Ja,
alltid

5

4. Tycker du att personalen lyssnar på dina synpunkter och klagomål?

Nej,
aldrig

1

Sällan

2

Ibland

3

Oftast

4

Ja,
alltid

5

Vad tycker barnen? – Barns och ungdomars uppfattning om
sin trygghet och delaktighet i HVB och LSS-boenden under 2013
Artikelnr: IVO 2014-13
Utgiven i maj 2014

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon: 010-788 50 00
registrator@ivo.se
www.ivo.se

